

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi és kertészeti kultúrákban

2026.07.09.

A forró napokat követően igazi felfrissülést hozott a múlt hét mérsékelt meleg időjárása. Sajnos csak a hőmérsékleti értékekben volt mérhető az érdemi változás, ugyanis az aszály továbbra is kitartott az ország túlnyomó részén. A mérséklődő meleg, 28-30 °C körüli maximum hőmérsékleteket jelentett, jelentős éjszakai lehűlés mellett, amely az északi országrészben esetenként a 10 °C-ot is súrolta. Csapadék is e területeken, illetve szórványosan az Alföld egyes részein hullott záporok, zivatarok formájában, de az aszályon nem enyhített tartósan.

A gyakran intenzíven lengedező szél biztosította (a csapadék hiány mellett), hogy a levélnedvesség és páratartalom értékek is alacsony tartományban maradjanak, amely legfeljebb a kórtani folyamatok lassulásában, a betegségek korlátozott terjedésében volt a hasznunkra. Az UV sugárzás a kitisztult légkörben erős volt, így aztán a napégés tünetei is egyre több kultúrában váltak láthatóvá.

GABONAFÉLÉK, REPCE

Az őszi gabonafélék és repce betakarítása a vége felé tart. Megkezdődött a tarlók hántása, bár a száraz talajállapotok miatt sok esetben még várnak vele.

KUKORICA

A kukorica állományokban tovább fokozódtak a csapadékhiány tünetei, az alsó levelek felszáradása, a levelek pöndörödése gyakori, különösen a lazább szerkezetű talajokon. Az alföldi vidékeken a szárazság (alacsony páratartalom) miatt kialakult elhúzódozó termékenyülés hiányos kötődéshez vezetett. Egyben fokozódott a kártevők kártételi nyomása is, amely a következő napokban rendszeres ellenőrzést igényel a területeken!

A **gyapottok bagolylepke** egyedszáma eltérő mértékben de az ország szinte minden táján erőteljes növekedést mutat. Egyes térségekben 200-230 db imágó/csapda/hét fogás is mérhető volt (pl. Komárom-Esztergom vármegye), mindamellett hogy folyamatos a párosodás, tojásrakás és a lárvakelés egyaránt. Az alföldi területeken már a lárvák kártétele is megfigyelhető legyen szó csemege kukoricáról, napraforgóról vagy akár a zöldség kultúrákról (1. fotó).

1. fotó: Gyapottok-bagolylepke lárvakártétele kukoricában
(Fotó: Tunyoginé Búzás Ilona)

A **kukoricamoly** is jelen van a területeken, jelenleg stagnáló vagy minimálisra csökkenő egyedszámmal a fénycsapdákbán (1-3 db imágó/csapda/4 nap). A kártétel térségeként változó, a korábbi időszakhoz képest azonban nem emelkedett számottevően. A fertőzött tövekben folytatódott a lárvák fejlődése, a többségében L3-L4-es lárvák már a szárukba is befurakodtak.

Továbbra is megfigyelhető a **vetésfehéritő bogarak** betelepődése, kártétele a táblákon. Az erős mértékű kártételek szórványosak. A korábban fertőzött állományokban nem csökkent a **levéltetvek** előfordulási gyakorisága sem, a levelek takarásában kedvező életfeltételeket talál magának a kártevő. Országsszerte megfigyelhető az **amerikai kukoricabogár** imágóinak az előjövetele. Az egyedszám lassan emelkedik, 4-7 db imágó/csapda/4 nap mennyiséggel a kombinált csapdákbán.

A monokultúrák területeken vagy azok szomszédságában az esetleges védekezésre fel kell készülni.

A csapadékhiányos, meleg időszakok kifejezett kedveznek a **takácsatkák** felszaporodásához, kártételéhez. Nemcsak kukoricában, hanem szójában vagy akár számos kertészeti kultúrában számítanunk kell megjelenésükre, ezért a helyi szintű ellenőrzések alapvető fontosságúak a hatékony védelem érdekében.

NAPRAFORGÓ

A kukorica mellett a napraforgót is megviseli az aszály. Itt is gyakori az alsó levelek felszáradása, a növények lankadása, hervadása. A kórokozók közül helyenként az **alternáriás betegség** foltjai tűnnek fel, illetve szórványosan, stagnáló mértékben a **szklerotíniás betegség** is megfigyelhető, de ezzel együtt jelenleg a kórokozók fertőzésveszélye alacsony szintű. A többségében virágzó napraforgóban a **levéltetvek** és **poloskák** előfordulása, kártétele szórványos maradt, a legtöbb táblán nem erősödött.

BURGONYA

Burgonyában sem következett be jelentős változás növényegészségügyi szempontból. Már érzékelhető, hogy a szárazság nemcsak a lombozat felszáradásában mutatkozik meg, sajnos a gumók fejlődése, növekedése is visszafogott.

A védelemben nem részesített területeken a **burgonyabogár** kártétele folytatódott, a különböző fejlődési alakok jelenléte miatt fontos a megfelelő készítmény választás.

A csapadék szempontjából eseménytelen napok a **burgonyavész** számára sem hoztak fertőzésveszélyt, ami egyben szerencsés is, mert a hőmérsékleti értékek a kórokozó fertőzése szempontjából optimális tartományban vannak. Így tehát ha esőt kapunk, vagy öntözzük az állományt, a megelőző, fungicid védelem javasolt.

KERTÉSZETI KULTÚRÁK

Almában tovább erősödött az **almamoly** 2. nemzedékének a rajzása (15-25 db imágó/csapda/4 nap). Csökkent az **almalevél-sátorosmoly**, a **lombosfa-fehérmoly** és valamelyest az **almalevél-aknázómoly** rajzása is.

Többször stagnál, de az esős területeken lassan erősödnek a **varasodás** tünetei a lombozaton és a gyümölcsön is. A fertőzésveszély emelkedésére a csapadékos napokon, tartós levélnedvesség mellett számíthatunk.

Változatlan a **lisztharmat** fertőzöttség az ültetvényekben, habár az érzékeny fajtákban jócskán lehet találni tüneteket, ezek főleg korábbi fertőzés nyomai.

Szilvában folytatódott, egy-egy ültetvényben nőtt a **szilvamoly** rajzásintenzitása. A fertőzött termések aránya növekvő. Folyamatos védelem javasolt.

Őszi barackban a **keleti gyümölcsmoly** és a **barackmoly** rajzása is folyamatos. Míg a **barackmoly** csupán észlelési szinten van jelen, addig a keleti gyümölcsmoly kártételi veszélye a csapdafogások alapján közepes-erős szintű.

Szőlőben a mélyebb fekvésű, párásabb ültetvényekben láthatunk elsősorban peronoszpóra levél-és fürt tüneteket. Ahol volt eső az elmúlt néhány napban, ott újabb fertőzési ciklus indulhatott el, melynek tünetei ~1 hét múlva válnak láthatóvá a lombozaton. A fürtök fertőzésre való érzékenysége a fejlődés előrehaladtával egyre csökken (a fürt illetve bogyókocsány még fertőződhet), de a borsó nagyságú bogyó állapotban lévő fajták fürtjeit még intenzíven kell védenünk. Ahogy érzékeny még a szőlő, a jelenlegi fejlettségi állapotában a **feketerothadás** fertőzésre is, ezért a védekezéseket folytatni szükséges ellene is.

Szőlőben a **lisztharmat** tünetei nem, vagy legfeljebb észlelési szinten figyelhetők meg, de a fürtök érzékenysége miatt a megelőző védelem folytatása indokolt.

Az egyre több ültetvényben, nagy gyakorisággal megjelenő **fitoplazma** tünetek folyamatos odafigyelést indokolnak a betegség visszaszorítása érdekében. A betegséget terjesztő **amerikai szőlőkabóca** lárvák fejlődése előrehaladt, nagyrészt az L3-L4-L5-ös lárvák előfordulásával számolhatunk, de a kihelyezett ragacslapok észlelési szinten már fogják az imágókat is.

A fertőzött tőkék eltávolítása és a kabócák elleni védekezés indokolt és időszerű!

A korábban is fertőzött ültetvényekben megjelentek és gyakorivá váltak az **ESCA tünetei** a tőkéken (2. fotó).

2. fotó: ESCA tünetei szőlőn (Fotó: Tüh A., 2026.07.07.)

Dióban megjelentek a **nyugati dióburok-fúrólégy** első egyedei a csapdákbán. A védekezésre fel kell készülni!

Sáskák

A Csongrád-Csanád vármegyei megfigyelések szerint az elmúlt hét legjelentősebb növényvédelmi eseménye a **sáskák további tömeges felszaporodása** volt.

Az **olaszsáska** (*Calliptamus italicus*), **marokkói sáska** (*Dociostaurus maroccanus*), **rövidnyakú sáska** (*Dociostaurus brevicollis*), **közönséges tarlósáska** (*Chorthippus brunneus*) és a **barbársáska** (*Calliptamus barbarus*) már nemcsak a Homokhátságon, hanem Csongrád-Csanád vármegye számos térségében nagy egyedszámban fordul elő.

A rágaskártétel lucernában, spárgában, zöldségkultúrákban, valamint utak menti gyepterületeken és parlagterületeken jelentős. Több helyen már a napraforgó és a kukorica táblaszegélyeiben is megfigyelhető a táplálkozásuk.

A jelenlegi időjárási viszonyok továbbra is kedveznek a populáció növekedésének, ezért a rendszeres felvételezés és szükség esetén az időben elvégzett növényvédelmi beavatkozás kiemelten fontos. A tartós hőség és a csapadékhiány továbbra is kedvezett a populációk növekedésének.

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén (Szakolczai Soma), Csongrád-Csanád (Tunyoginé Búzás Ilona), Hajdú-Bihar (Gálóczi-Tömösváry Róbert), Jász-Nagykun-Szolnok (Pintér Imre), Komárom-Esztergom (Abdai Éva) és Zala vármegyei (Tűh Annamária) Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.